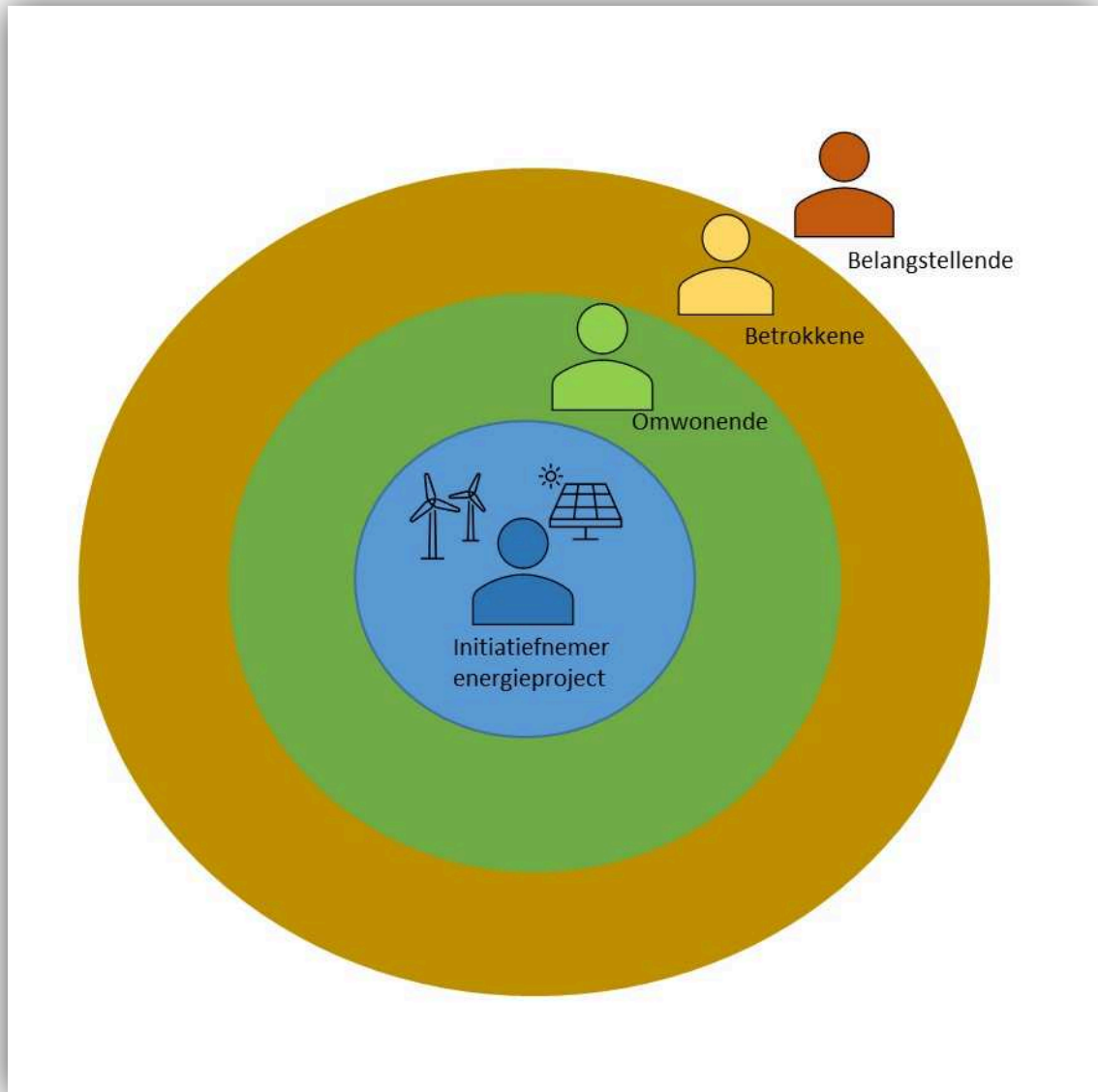


PARTICIPATIEKADER VOOR ZONNE- EN WINDPARKEN

SPELREGELS OM MEE TE DOEN BIJ ZONNE- EN WINDPARKEN IN DE GEMEENTE GRONINGEN



Definitief 12 december 2023

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	2
Context van participatie bij wind en zon.....	3
Doelen en afbakening.....	3
Waarden van participatie.....	4
Inbreng consultatieronde en inloopavonden.....	5
De spelregels.....	6
De basis.....	6
Spelregel 1: Maak samen met omgeving een participatieplan.....	6
Omwonenden, betrokken en belangstellenden.....	7
Participatie- en communicatieplan.....	9
Evaluatie per projectFase.....	12
Draagvlakonderzoek gemeenteraad.....	13
Spelregel 2: zorg voor een omgevingsovereenkomst.....	13
Mitigerende maatregelen.....	14
Omgevingsfonds.....	15
Omgevingsovereenkomst.....	16
Beheer en besteding omgevingsfonds.....	16
Spelregel 3: Zorg voor minimaal 51% lokaal eigendom.....	17
Lokaal eigendom.....	17
Sociaal eigendom.....	18
Organisatie lokaal eigendom.....	18
Juridische en beleidsmatige context.....	20
Juridische context.....	20
Provinciale beleidskaders voor zonne- en windparken.....	22
Bijlage 1 Handreiking draaiboek zonne- en windparken.....	23

INLEIDING

De gemeente Groningen wil in 2035 CO₂-neutraal zijn. Als we de duurzame doelen willen behalen, zullen er meerdere zon- en windprojecten ontwikkeld moeten worden in de nabije toekomst. Als grootste gemeente van het noorden nemen wij hier onze verantwoordelijkheid, maar we vinden het ook belangrijk om aandacht te hebben voor de manier waarop deze parken worden ontwikkeld. Immers, het bouwen van zon- of windparken kan leiden tot grote veranderingen in de directe leefomgeving. De gemeente Groningen hecht er daarom ook veel belang aan, dat inwoners en betrokkenen op een rechtvaardige manier kunnen participeren in deze grote ontwikkelingen – zowel procesmatig, als financieel. Een zorgvuldig doorgelopen participatieproces en duidelijke financiële afspraken dragen daarnaast bij aan een kwalitatief beter project en meer acceptatie en draagvlak voor de te realiseren zonne- en windparken in de gemeente.

Zowel het door de gemeente vastgestelde zonnepark- als het windbeleidskader geeft al een eerste invulling van de benodigde participatie. Dit “Participatiekader voor zonne- en windparken” zorgt voor een verdere uitwerking en verduidelijking van de spelregels voor participatie specifiek voor zonne- en windparken. In dit document geven we aan op welke manieren inwoners mee kunnen doen aan het ontwikkelen van een zon- of windproject wanneer de locatie al bekend is. Het geeft tevens de spelregels weer over de wijze waarop de initiatiefnemer de omwonenden, betrokkenen en belangstellenden dient te betrekken bij het desbetreffende zon- of windproject. Het omschrijft daarnaast niet alleen procesparticipatie, maar ook actieve en passieve financiële participatie.

Illustratief voor het belang dat de gemeente hecht aan participatie, is ook dit kader tot stand gekomen middels een participatief traject. Voor de uitwerking van dit participatiekader hebben we diverse partijen, die te maken hebben of hebben gehad met de komst van een energiepark, geconsulteerd. Er zijn verscheidene bijeenkomsten georganiseerd met inwoners en belangenorganisaties en er zijn nog drie inloopavonden georganiseerd om de hoofdlijnen van het kader te bespreken en waar nodig aan te passen. Vervolgens heeft het Ontwerp Participatiekader voor zonne- en windparken in en rondom de zomer van 2023 elf weken ter inzage gelegen. De input hiervan en van de inloopavonden is gebundeld in een Nota van antwoord waarin we hebben aangegeven hoe we met de reacties zijn omgegaan. Het participatiekader is vervolgens nog voorgelegd aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen alvorens een definitieve versie is vastgesteld. In deze definitieve versie is de positie van belangenorganisaties verduidelijkt.

Wij verwachten dat met dit participatiekader zonne- en windparken voldoende duidelijkheid ontstaat voor alle betrokken partijen.

DOELEN EN AFBAKENING

Het doel van dit kader is om meer duidelijkheid te creëren over de rol en invloed van omwonenden en betrokkenen. Daarnaast dient het helderheid te verschaffen voor initiatiefnemers over de wijze waarop van hen verwacht wordt de omgeving mee te nemen in het proces. De initiatiefnemer is dus verantwoordelijk voor de participatie. De initiatiefnemer kan ook de gemeente zelf zijn, waarvoor de spelregels in dit kader onverminderd gelden.

Het achterliggende doel van de gemeente Groningen is om de zeggenschap en de betrokkenheid van onze inwoners, instellingen en bedrijven te vergroten door hen te betrekken bij het opstellen van beleid en uitvoering van projecten. Deze actieve deelname noemen we in dit kader *participatie*. Door het participatiekader toe te passen verwachten we dat betrokkenen worden gehoord, eventuele zorgen worden onderkend en ieders belangen zo goed mogelijk worden behartigd. Met een zo breed mogelijk beeld kan een initiatiefnemer vervolgens een gebalanceerde afweging maken. Voor de gemeente zou het daarnaast van toegevoegde waarde zijn wanneer de participatie leidt tot meer acceptatie en draagvlak voor de opwek van hernieuwbare energie.

Zoals aangegeven, gaat dit kader niet slechts in op procesparticipatie, maar ook financiële participatie. We maken daarin onderscheid tussen *actieve financiële participatie* en *passieve financiële participatie*. Actief refereert hier naar meedoen in de vorm van eigenaarschap van een park (lokaal eigendom). Met passieve participatie bedoelen we het omgevingsfonds waarbij omwonenden de beschikking krijgen over jaarlijkse middelen.

Definitie zonne- en windpark: Een zonnepark is een grondgebonden en eventueel ook drijvende installatie van zonnepanelen om zonnestroom of zonnewarmte op te wekken met een oppervlakte groter dan 200 m². Een windpark bestaat uit drie of meer windturbines met een masthoogte van meer dan 15 m.

Dit participatiekader is van toepassing op het proces **nadat** de locatiekeuze voor zon- of windprojecten is vastgesteld. In eerdere beleidskaders hebben we aangegeven waarom zon en wind nodig zijn binnen de gemeente¹ en waar en op welke manier en onder welke voorwaarden wij hiervoor ruimte geven².

Het participatiekader is van toepassing op nieuwe en lopende projecten binnen onze gemeente. Bij een aantal lopende projecten zoals zonnepark Meerstad Noord en windpark Roodehaan zijn we als initiatiefnemer bezig met participatie. De afspraken die daar al gemaakt zijn blijven van kracht. We hebben de waardevolle ervaringen uit deze projecten verwerkt in dit kader. Hetzelfde geldt voor het lopende project zonnepark Fledderbosch. De afspraken die daar gemaakt zijn, zijn leidend. Waar mogelijk kan in lijn met dit participatiekader worden gewerkt.

¹ Routekaart Groningen CO₂-neutraal 2035

² Beleidskader Zonneparken 2021-2025 en Beleidskader Windkracht Groningen 2018, Windregels Next City Ten Boer.

Op basis van het vastgestelde beleid van de gemeente en de provincie is binnen de gemeente Groningen momenteel één zoekgebied voor een windpark (Roodehaan) voorzien. Losse windturbines hoger dan 15 m zijn niet mogelijk. Voor zonneparken resteert nog een zoekgebied in Westpoort Noord en zijn er vooralsnog vijf kleine parken (van 200 m² tot 10 ha) mogelijk.

Dit participatiekader zal periodiek worden geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht en opgedane ervaringen. Bij de evaluaties zullen we alle relevante partijen betrekken.

De gemeente Groningen is op veel verschillende beleidsterreinen bezig met het betrekken van inwoners, belangenorganisaties, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere partijen. Om duidelijkheid aan iedereen te bieden werken we daarom binnen de Gemeente aan een gezamenlijke beeld en taal over participatie. Dat doen we al lerende. We evalueren diverse participatietrajecten en stellen waar nodig onze taal en beelden bij.

WAARDEN VAN PARTICIPATIE

We stellen de waarden voor procesparticipatie die wij onszelf hebben gesteld van toepassing op anderen die met een initiatief komen voor een wind- of zonnepark. Daarnaast wil de gemeente Groningen dat bij wind- en zonneparken de lusten en lasten op een eerlijke manier verdeeld worden.

De volgende waarden zijn op wind en zonneparken van toepassing:

- **Inclusie:** Omwonenden, betrokkenen en belangstellenden worden gehoord en kunnen zich laten horen. Er is ruimte voor minderheidsbelang.
- **Transparantie:** Het is in elke fase van het project vooraf duidelijk wie wanneer, waar en hoe over spreekt en besluit.
- **Doeltreffendheid:** De inspanning van de participatie past bij de ruimte of het doel van de participatie. Hoeveel geld, tijd en energie vraagt het project? Weegt de investering op tegen de opbrengst (voor inwoners, stakeholders)?
- **Democratische vaardigheden:** Iedereen is voldoende toegerust om mee te doen en verantwoordelijkheid te dragen.
- **Zeggenschap:** het is duidelijk wie waarover, wanneer en hoe kan meedoen.
- **Dialogoog:** het gesprek is open en toegankelijk en iedereen is in staat om mee te doen.
- **Tegenkracht:** er is bewust aandacht voor het organiseren van tegenspraak zodat alle geluiden worden gehoord.
- **Rechtvaardigheid:** in een vergelijkbare situatie gelden dezelfde regels en financiële participatie is voor alle inwoners bereikbaar.

Met deze waarden en dit kader geven we ook een verdere invulling aan de moties van de gemeenteraad. Het gaat hierbij met name om de Motie “Naast de lasten, ook de lusten voor omwonenden (2021-19)” en de Motie “Windverkenning: kader voor participatie (2021-11)”.

INBRENG CONSULTATIERONDE EN INLOOPAVONDEN

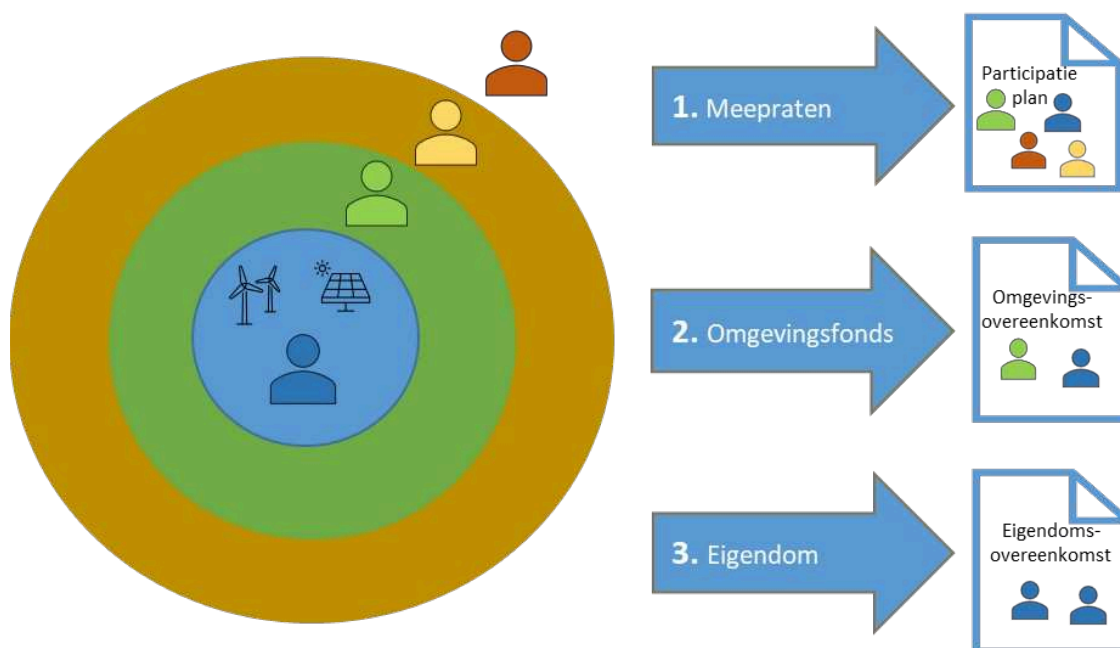
Op basis van gesprekken met inwoners en energiecoöperaties zijn de hoofdlijnen van het participatiekader tot stand gekomen. Vervolgens zijn er drie inloopavonden georganiseerd om deze hoofdlijnen te toetsen. Met name de aanwezige energiecoöperaties gaven aan dat zij duidelijke kaders van de gemeente verwachten. Op basis van de inbreng van deze avonden hebben we een verdere differentiatie van impact bij windparken uitgewerkt, een duidelijke afbakening van het begrip zonneparken opgenomen en de rol van omliggende bedrijven verduidelijkt.

DE SPELREGELS

DE BASIS

Omdat de verantwoordelijkheid voor de invulling van de participatie bij de initiatiefnemer ligt, geven we aan de hand van drie spelregels aan wat er van een initiatiefnemer wordt verwacht:

1. De initiatiefnemer maakt samen met de omgeving een participatieplan en voert dit uit.
2. De initiatiefnemer zorgt voor een omgevingsfonds en legt dit vast in overeenkomst.
3. De initiatiefnemer zorgt voor minimaal 51% lokaal eigendom.



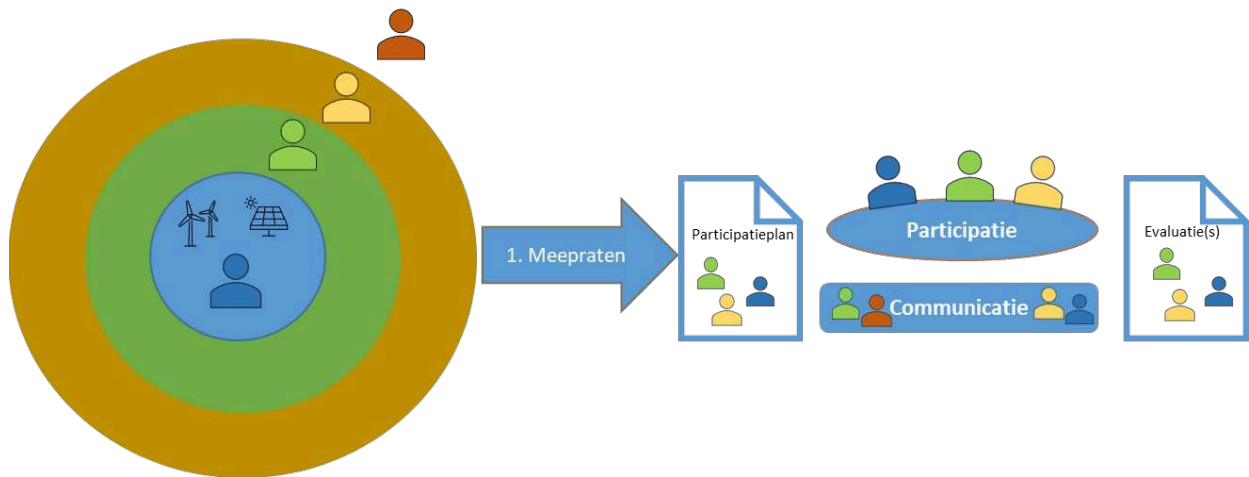
Dit document gaat alleen over de eisen rondom procesparticipatie en financiële participatie. We adviseren een initiatiefnemer om ook vroegtijdig met de gemeente contact op te nemen in verband met overige richtlijnen en eisen (zie beleidskader windkracht en beleidskader zonneparken).

Hieronder volgt steeds eerst een algemene toelichting per spelregel. Vervolgens worden de **vetgedrukte** begrippen in de tekst verder toegelicht.

SPELREGEL 1: MAAK SAMEN MET OMGEVING EEN PARTICIPATIEPLAN

De gemeente Groningen geeft graag ruimte aan initiatief. We maken werk van het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij maatschappelijke opgaven. Daarnaast hebben we stevige ambities voor de energietransitie. Wij nemen daarin onze verantwoordelijkheid om ook binnen onze gemeente zonne- en windparken te realiseren. Zowel bij de grote zonneparken als bij het windpark Roodehaan is de gemeente initiatiefnemer.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het betrekken van alle **omwonenden en betrokkenen** en het minimaal informeren van **belangstellenden**. De initiatiefnemer maakt een **participatie- en communicatieplan** en betreft hierbij al zoveel mogelijk omwonenden en betrokkenen. In het participatie- en communicatieplan wordt aangegeven wanneer en op welke manier inwoners onder andere kunnen meedoen bij de inpassing van het park en welke belangrijke communicatie momenten en middelen zullen worden ingezet voor een transparant proces. Hierbij zorgt de initiatiefnemer dat wordt voldaan aan de minimale eisen uit dit participatiekader. Per **fase van het project** zorgt de initiatiefnemer vervolgens dat, bij voorkeur samen met omwonenden en betrokkenen, een **evaluatie** van het **participatieproces** wordt opgesteld.

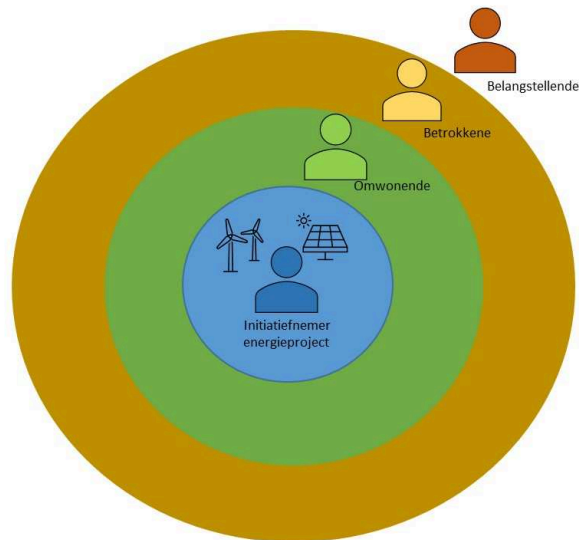


Bij de vergunningaanvraag levert de initiatiefnemer het participatie- en communicatieplan en de participatie-evaluaties van de verkenning- en planfase.

De gemeenteraad heeft nadrukkelijk aangegeven dat vooraf aan de vergunningaanvraag voor een zonnepark, namens hen, een “**draagvlakonderzoek**” zal worden uitgevoerd onder omwonenden en betrokkenen. Op basis van dit onderzoek kan de raad beslissen wel of geen verklaring van geen bedenkingen voor de vergunning af te geven.

OMWONENDEN, BETROKKEN EN BELANGSTELLENDEN

Bij de participatie van een zonnepark of windturbine hebben inwoners, organisaties en bedrijven verschillende rollen. Dit is afhankelijk van de impact die een zon- of windproject op hen heeft.



Initiatiefnemer:

- heeft initiatief genomen tot het opzetten van een zonne- of windpark. Dat kan iedereen zijn, bijvoorbeeld de gemeente, een lokale energie coöperatie of een ondernemer.

Omwonenden:

- Zonnepark: zijn inwoners die vanaf het maaiveld (bijvoorbeeld vanuit een raam op de begane grond, of vanuit de eigen tuin) een open zicht hebben op het park en binnen een straal van 700 m wonen.
- Windpark: zijn inwoners die binnen een straal van tien maal de tiphoogte (mast plus wiek) wonen.

Betrokkenen:

- Zonnepark: zijn inwoners, organisaties en bedrijven die zich binnen een straal van 1.500 m bevinden. Indien organisaties een belang in dit gebied hebben, zoals aangegeven in hun statuten, zullen zij ook worden aangemerkt als betrokkenen.
- Windpark: zijn inwoners, (belangen)organisaties en bedrijven die zich binnen een straal van vijftien maal de tiphoogte bevinden. Indien organisaties een belang in dit gebied hebben, zoals aangegeven in hun statuten, zullen zij ook worden aangemerkt als betrokkenen.

Belangstellenden:

- Inwoners, (belangen)organisaties en bedrijven binnen de gemeente Groningen.

Eigen(a)ar(en):

- Inwoners, (belangen)organisaties en bedrijven die een eigendomsaandeel in het energieproject hebben. Hieronder vallen ook de gemeente en lokale energiecoöperaties.

In ons participatiekader kunnen omwonenden en betrokkenen ook inwoners, organisaties of bedrijven zijn van een buurgemeente.

De belangrijkste eerste stap in het participatieproces voor de initiatiefnemer is het in beeld brengen van de groep omwonenden en betrokkenen. Het onderscheid in deze beide groepen is gemaakt op basis van de mate van impact van het zonnepark of de windturbine in hun leefomgeving of gebruiksruimte. Wij hebben bij deze indeling ook de verblijftijd van personen betrokken. Dit betekent dat het begrip 'omwonenden' zich alleen richt op bewoners van een permanente woning. Bedrijven,

binnen een straal van 1.500 m of vijftien maal de maximale tiphoogte, vallen altijd onder het begrip 'betrokkenen' omdat werknemers een veel kortere verblijftijd in het gebied hebben dan bewoners.

Voor zonneparken is het van belang om gezamenlijk de contour te bepalen van woningen waarvan de bewoners een open zicht hebben op het park. Binnen de cirkel van 700 m kunnen zich namelijk diverse woningen bevinden waarvan de bewoners geen open zicht hebben op het park. Deze vallen dan niet onder omwonenden maar onder betrokkenen. Het gaat immers om de impact die bewoners ervaren.

PARTICIPATIE- EN COMMUNICATIEPLAN

De initiatiefnemer zorgt voor een helder participatie en communicatieplan. Wij stellen hierbij eisen aan:

- inhoud van het plan;
- inhoud projectwebsite.

Daarnaast geven we hierbij een handreiking voor:

- de verschillende niveaus van participatie in relatie tot de rollen;
- een participatiedraaiboek.

Eisen inhoud participatie- en communicatieplan

Het participatie- en communicatieplan richt zich op de procesafspraken: waarover en in welke mate kunnen omwonenden, betrokkenen en belangstellenden hun invloed uitoefenen/meedoen. Het is daarom van belang om in een zo'n vroeg mogelijk stadium in de verkenningsfase van een project dit plan gereed te hebben. Met daarin ook aandacht voor de (wettelijke) kaders. In het participatieplan dienen de volgende onderdelen te worden opgenomen en uitgewerkt. Bij voorkeur wordt het plan opgesteld of aangepast samen met omwonenden en betrokkenen.

Technisch deel:

- Beschrijving van het project (omvang, ligging, doel, planning, fases);
- Afspraken over herstel terrein na beëindiging project;
- Gebiedsanalyse (overige ontwikkelingen in omgeving, context project);
- Informatie over besluitvormingsprocedures,-kaders en planning (wie besluit en wanneer);
- Contactpersoon (verantwoordelijke voor participatieproces);
- Gedragscode en klachtenloket;
- Monitoring en openbaarheid geluidsgegevens bij windprojecten.

Onderdeel Participatie:

- Doel van de participatie;
- (wettelijke) kaders waarbinnen geparticipeerd kan worden;
- Inventarisatie van alle partijen (initiatiefnemer, gemeente, omwonenden, betrokkenen en belangstellenden), inclusief plattegrond van de contouren;
- Inventarisatie en analyse van diverse belangen van partijen;
- Aanpak totstandkoming eventueel adviesorgaan;
- Aanpak participatie bij verschillende fases (wie, wat, waarover, wanneer en hoe);
- Aanpak communicatie bij verschillende fases;
- Borging inbreng partijen;
- Relatie omgevingsovereenkomst en extra mitigerende maatregelen;
- Aanpak/voorwaarden voor wijzigingen na vergunningverlening;
- Zorg voor continuering participatie ook bij een eventuele overdracht.

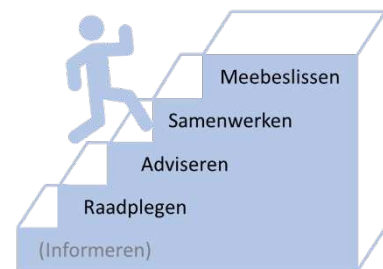
Het is van belang dat alle belangen en bezwaren in beeld zijn gebracht. Dit geldt dus ook voor de groep omwonenden en betrokkenen die mogelijk tegen de komst van het energieproject zijn. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat iedereen gehoord wordt, de inwoners die heel duidelijk laten horen wat zij ervan vinden, maar ook de groep inwoners die wat meer op de achtergrond is of wil zijn. De initiatiefnemer dient in de aanpak voldoende aandacht hieraan te schenken en aan te geven wat initiatiefnemer heeft gedaan om alle omwonenden en betrokkenen te bereiken. Voor de transparantie en navolgbaarheid van het proces adviseren wij om van elke bijeenkomst of vergadering een verslag te maken.

Eisen projectwebsite

Om te zorgen dat gedurende alle fases van het project de transparantie is geborgd, wordt minimaal een publiekstoegankelijke projectwebsite gerealiseerd. Hierop vinden omwonenden, betrokkenen en belangstellenden alle relevante en actuele informatie. De projectwebsite dient ook als primair vragenloket. Daarnaast worden de voortgang en een actuele planning bijgehouden. Met name de momenten voor participatie en voor wettelijke inspraakmogelijkheden. Op de website worden tevens alle verslagen van bijeenkomsten en afspraken vastgelegd. In het participatieplan wordt aangegeven voor welke fases kan worden volstaan met de website of dat aanvullende bijeenkomsten of communicatiemiddelen nodig zijn om in ieder geval alle omwonenden en betrokkenen te bereiken.

Handreiking niveaus van participatie en rollen

We kennen diverse niveaus en vormen van participatie. Hieronder hebben we de vijf treden van de participatieladder weergegeven. Hoe hoger op de ladder, hoe meer zeggenschap de omgeving heeft. In het zon- of windproject zal het niveau van participatie per rol (omwonenden, betrokkenen, belangstellenden) en per fase (verkenning tot sloop) verschillen. In het plan moet daarom helder per fase worden aangegeven waar en op welk niveau omwonenden en/of betrokkenen zeggenschap hebben.





Raadplegen: de initiatiefnemer geeft de omwonenden, betrokkenen en/of de belangstellenden de mogelijkheid om meningen, ervaringen, ideeën te delen. De initiatiefnemer bepaalt de agenda en gebruikt de reacties van de diverse partijen om de plannen te verbeteren. De reacties zijn niet bindend.

Adviseren: de initiatiefnemer geeft omwonenden, betrokkenen en/of belangstellenden de mogelijkheid om problemen, belangen en oplossingen aan te dragen. De initiatiefnemer bepaalt de agenda maar de reacties van de diverse partijen spelen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van de plannen. De initiatiefnemer motiveert waarom reacties wel of niet zijn meegenomen.

Samenwerken: de initiatiefnemer geeft omwonenden, betrokkenen en/of belangstellenden de mogelijkheid om samen te werken aan de plannen. Dit kan gaan over het vinden van oplossingen, opstellen van actieplannen of het uitwerken van de plannen (uiteeraard binnen de gestelde (wettelijke) kaders). De initiatiefnemer verbindt zich binnen deze kaders aan de gezamenlijk gekozen uitkomst.

Meebeslissen: de initiatiefnemer geeft omwonenden, betrokkenen en/of belangstellenden een beslissende en bepalende stem. Uiteeraard gelden hier ook de wettelijke kaders waarbinnen de beslisbevoegdheid moet passen.

In onderstaande tabel geven we aan welke mogelijkheden wij zien voor de diverse groepen over de verschillende onderdelen van het initiatief. Hierbij gaan we ervan uit dat informeren altijd moet. Bij het realiseren van zonne- en windparken zorgt de initiatiefnemer er tenminste voor dat alle omwonenden zijn geraadpleegd. Maar het streven is om op een zo hoog mogelijk participatieniveau de stappen te doorlopen en het project te realiseren.

Wie?	Wat?	Waarover?	Wanneer?
 Omwonenden	Meebeslissen, samenwerken, adviseren of raadplegen.	Inpassing Besteding omgevingsfonds	Start verkenning tot einde exploitatie
 Betrokkenen	Adviseren of raadplegen	Inpassing	Ontwikkelfase
 Omwonenden, betrokkenen en belangstellenden	Informeren	Voortgang	Start verkenning tot einde exploitatie

Uiteraard moeten de voorstellen voldoen aan wet- en regelgeving. Dit zijn de basisvoorwaarden waarbinnen de participatie in ieder geval plaatsvindt. Dit bepaalt ook mede het niveau van participatie. In het generieke participatiewerkboek van de gemeente Groningen ([Groninger participatiewerkboek | Gemeente Groningen](#)) zijn meer achtergrond en hulpmiddelen te vinden om de participatie in een project goed uit te voeren.

Handreiking participatiedraaiboek zonne- en windparken

We hebben in diverse zonprojecten ervaring opgedaan met participatie en het belang hiervan. Op basis hiervan hebben we in de bijlage, specifiek voor zonne- en windparken, een handreiking voor een draaiboek uitgewerkt. Dit draaiboek is een praktisch hulpmiddel om de stappen in de participatie vorm te geven in de eerste fasen van een energieproject. De handreiking kent zes verschillende rondes:

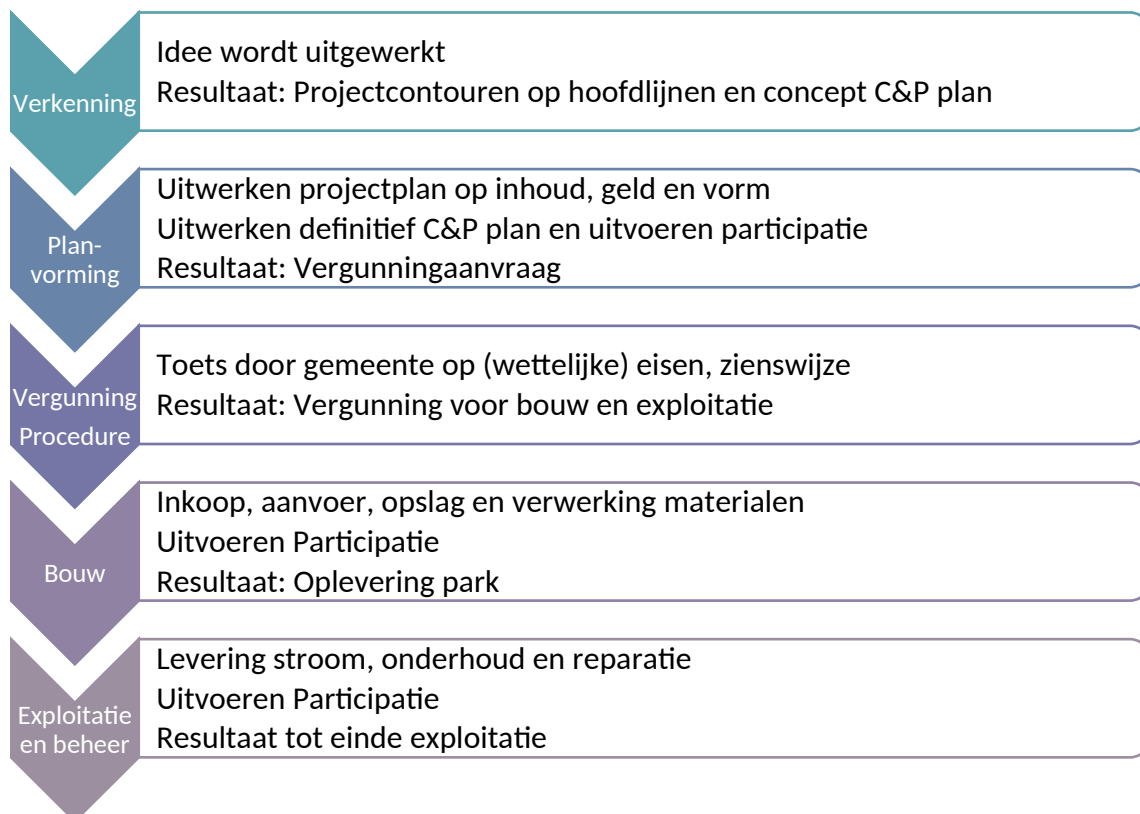
- ronde 1 Inventariseren en kennismaken;
- ronde 2 Informeren en luisteren;
- ronde 3 Samen kennis opdoen;
- ronde 4 Samen werken binnen aangegeven kaders;
- ronde 5 Bespreken concepten en terugkoppelen eindresultaat;
- ronde 6 Indienen plannen bij de gemeente.

De uitwerking van deze handreiking vindt u in bijlage 1.

EVALUATIE PER PROJECTFASE

De initiatiefnemer maakt, bij voorkeur samen met omwonenden en betrokkenen, per projectfase een evaluatie over de uitgevoerde participatie en communicatie. Dit betreft zowel een inhoudelijke als een procesevaluatie. Naast een beschrijving van de uitgevoerde acties wordt hierin ook aangegeven wat met de inbreng van inwoners en betrokkenen is gedaan. De evaluaties van de verkennings- en planvormingsfase geven hiermee ook inzicht hoe participatie tot dan toe is ingevuld. Indien nodig kan op basis van de evaluaties het participatie- en communicatieplan worden aangepast.

Voor de invulling van het participatietraject onderscheiden we de volgende fasen van een project:



De raad van de gemeente Groningen heeft aangegeven dat participatie voor zonne- en windparken voor haar belangrijk is. Zij heeft bij het beleidskader voor zonneparken daarom aangegeven dat zij bij ieder verzoek tot het afgeven van een concept vvgb (verklaring van geen bedenkingen) een “draagvlakonderzoek” zal laten uitvoeren onder alle omwonenden en betrokkenen. Dit onderzoek wordt door de gemeente namens de gemeenteraad uitgevoerd.

Naar verwachting treedt per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking en vervalt de procedurestap van een concept Verklaring van geen bedenkingen. Wel kan de raad activiteiten aanwijzen waar een bindend adviesrecht geldt en waar Participatie verplicht is. Een vergunning in het kader van de Omgevingswet kan alleen worden geweigerd als deze niet voldoet aan de geldende ruimtelijke eisen. Wat betreft participatie kan het bevoegd gezag besluiten om een vergunning niet in behandeling te nemen als niet aan de aanvraagvereiste van participatie is voldaan. De initiatiefnemer krijgt dan nog de gelegenheid om dit gebrek te herstellen.

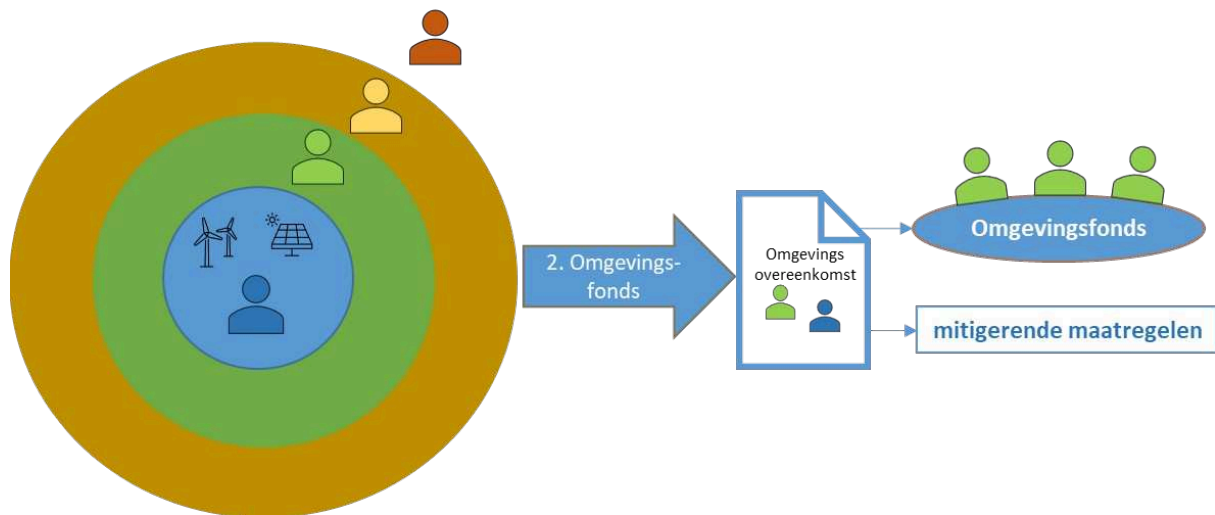
SPELREGEL 2: ZORG VOOR EEN OMGEVINGSOVEREENKOMST

De gemeente Groningen hecht veel waarde aan een zorgvuldig doorlopen proces en goede financiële afspraken. Wij verwachten dat dit bijdraagt aan een kwalitatief beter project, betere besluitvormingen en meer acceptatie en draagvlak voor zonne- en windparken in onze gemeente. Wij vinden het belangrijk dat omwonenden, die de meeste impact ervaren, meeprofiteren van de directe aanwezigheid van een zonne- of windpark. Daarnaast vinden we het belangrijk dat niet zozeer de omvang van een park hiervoor bepalend is maar de impact ervan.

In het kader van het participatieplan gaat initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en betrokkenen over de **benodigde mitigerende maatregelen** die de initiatiefnemer neemt om de hinder van een zonnepark of windpark te minimaliseren. Hierbij gaan we uit van de best beschikbare technieken. De initiatiefnemer legt de afspraken over mitigatie vast in de Omgevingsovereenkomst.

De initiatiefnemer zorgt daarnaast dat in ieder geval een **Omgevingsfonds** wordt ingesteld dat gebaseerd is op de afstand en mate van hinder of overlast van het zonne- of windpark. Ook deze middelen komen ten laste van de financiële opbrengst van het zon- of windproject. Voor de jaarlijkse afdracht aan het Omgevingsfonds geldt voor de grote zonneparken (>10ha) en windparken een jaarlijkse afdracht per huishouden voor direct omwonenden en omwonenden. Voor de kleinere

zonneparken geldt een jaarlijkse afdracht per opgewekte hoeveelheid stroom.



De (financiële) afspraken over het Omgevingsfonds en de extra mitigerende maatregelen worden vastgelegd in een **Omgevingsovereenkomst**.

De initiatiefnemer legt namens de eigenaren van het zonne- of windpark de uiteindelijke versie van de Omgevingsovereenkomst voor aan de beheerorganisatie van het omgevingsfonds ter ondertekening. Hiermee ontstaat duidelijkheid voor betrokken partijen over het **beheer en besteding** van de middelen uit het Omgevingsfonds.

MITIGERENDE MAATREGELEN

Ieder project moet voldoen aan de wettelijke normen en aan de voorwaarden van de gemeentelijke beleidskaders voor zonneparken en windturbines. Daar bovenop hebben wij in het windbeleid opgenomen dat wij verplichten dat per project altijd gekozen wordt voor de best beschikbare technieken om hinder te minimaliseren. Voor zonneparken geldt dat wij hoge eisen stellen aan landschap, ecologie en betrokkenheid van de omgeving.

Mitigerende maatregelen zijn al die maatregelen die genomen worden om ongewenste effecten te voorkomen. Initiatiefnemer gaat in gesprek met omwonenden en betrokkenen over mitigerende maatregelen als onderdeel van het participatieplan. Op basis van ons beleid van windparken en zonneparken dienen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde te komen:

- o Zichtlijnen en beperken optreden schitteringen van zonnepark;
- o Beperken schade en/of bijdrage aan de biodiversiteit en/of natuur;
- o Beperken geluidsoverlast zowel tijdens aanleg als tijdens exploitatie;
- o Alternatieven obstakelverlichting windturbines;
- o Mogelijkheden voorkomen slagschaduw (bijv tijdelijk stilzetten wieken);
- o Mogelijk stopzetten molens bij vogeltrek.




Op basis van de gesprekken maakt de initiatiefnemer een voorstel voor de te nemen maatregelen en de bijbehorende kosten. De mitigerende maatregelen legt initiatiefnemer vast in de omgevingsovereenkomst zodat omwonenden voldoende garantie hebben dat deze ook door initiatiefnemer worden uitgevoerd.

De mitigerende maatregelen mogen niet worden afgetrokken van de afdracht van het omgevingsfonds. Wel komen zij ten laste van de opbrengsten van het zonne-of windpark.

OMGEVINGSFONDS

De initiatiefnemer draagt jaarlijks een bedrag af aan vertegenwoordiging van omwonenden in een Omgevingsfonds.

Hierbij gaat de initiatiefnemer in ieder geval uit van de volgende jaarlijkse bedragen (prijspeil 2023) bij windparken en zonneparken groter dan 10 ha:

	Betreft	Voorwaarde	Bedrag voor omgevingsfonds
	Omwonenden zonnepark	Open zicht en binnen 700 m	250 euro per adres per jaar
	Direct omwonenden windpark	Op afstand acht maal de tiphoogte	400 euro per adres per jaar
	Omwonenden windpark	Op afstand acht tot tien maal de tiphoogte	250 euro per adres per jaar

Voor zonneparken kleiner dan 10 ha zullen de bovenstaande bedragen de financiële haalbaarheid van een park negatief gaan beïnvloeden. Zeker daar waar kleine zonneparken op basis van lokale initiatieven in de omgeving van een dorp of wijk worden aangelegd. Hiervoor kan het indicatieve bedrag van 0,50 euro per MWh³ gehanteerd worden. Dit richtbedrag heeft de NWEA bepaald aan de hand van de gangbare afdrachten aan gebieds- of omgevingsfondsen in diverse provincies. Indien initiatiefnemer niet aan de voorwaarden kan voldoen dan dient initiatiefnemer in gesprek te gaan met de gemeente om te verkennen wat wel mogelijk is (maatwerkoplossing).

Samen met omwonenden worden ook afspraken gemaakt vanaf welk moment het Omgevingsfonds start. Veelal is dat het tweede jaar van exploitatie van een park. Alle hierboven genoemde bedragen dienen jaarlijks geïndexeerd te worden op basis van CPI (Consumentenprijsindex) vanaf 2023.

Wij gaan ervan uit dat het omgevingsfonds in stand wordt gehouden voor de looptijd van de exploitatie fase. Hierbij merken we op dat zowel vergunningen voor zonneparken als voor windparken tijdelijke vergunningen zijn.

Met dit omgevingsfonds wordt bereikt dat een realistische vergoeding tot stand komt. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de gedragscode wind die ook voor grote parken een vergoeding per opgewekte megawattpiek voorstellen. Deze gedragscodes leiden in sommige gevallen tot zeer hoge afdrachten die niet in verhouding staan tot de impact en soms ook nog voor veel verdeeldheid in de omgeving zorgen. Wij kiezen in dit participatiekader nadrukkelijk voor het zoals hier beschreven Omgevingsfonds. Met dit participatiekader komt het onderdeel “De gebiedsgerichte afdracht” uit ons windbeleid te vervallen.

³ Gebaseerd op NWEA gedragscode Acceptatie en Participatie Wind op land.

Eigenaren van het park zijn verplicht om bij een eventuele overdracht van (een deel van) het eigendom van het park, de gemaakte afspraken 1 op 1 mee te laten gaan (bijvoorbeeld via een kettingbeding).

OMGEVINGSOVEREENKOMST

Met het omgevingsfonds kunnen juist ook omwonenden die geen onderdeel zijn van het lokaal eigendom van een park toch mee profiteren. Zij lopen geen (eventueel) financieel risico en zijn verder niet betrokken bij de exploitatie en het beheer van het park. Met de Omgevingsovereenkomst krijgen zij wel de zekerheid over de te nemen mitigerende maatregelen en krijgen zij zeggenschap over de besteding van de middelen uit het Omgevingsfonds.

Initiatiefnemer en omwonenden zijn beiden verantwoordelijk voor de totstandkoming van de omgevingsovereenkomst. Zij maken de gezamenlijk de afspraken over het omgevingsfonds.

De initiatiefnemer legt hierin vast welke aanvullende afspraken over de mitigerende maatregelen gemaakt zijn, wat het jaarlijkse bedrag is dat in het omgevingsfonds wordt gestort en voor welke periode het omgevingsfonds is bedoeld. Ondertekening van de overeenkomst gebeurt door initiatiefnemer namens alle eigenaren van het park. Uit de informatie zal moeten blijken dat initiatiefnemer namens alle eigenaren mag tekenen.

De omwonenden geven in de overeenkomst aan hoe zij de besteding en het beheer van het omgevingsfonds hebben geregeld. Waaronder bijvoorbeeld de beheerorganisatie, de beheerkosten van het fonds en bijvoorbeeld het bankrekeningnummer. Uit de informatie zal voldoende moeten blijken dat bij deze afspraken alle omwonenden zijn betrokken. Hiervoor zijn de omwonenden zelf verantwoordelijk. Ondertekening van de overeenkomst gebeurt door de aangewezen beheerorganisatie namens alle omwonenden.

Bij voorkeur wordt de omgevingsovereenkomst vooraf aan vergunningverlening gesloten en aangeboden bij de omgevingsvergunning aanvraag.

BEHEER EN BESTEDING OMGEVINGSFONDS

Het beheer ligt dus niet automatisch bij de energiecoöperatie die opgericht is om het lokaal eigendom in te vullen. Ook al bestaat deze energiecoöperatie voornamelijk uit omwonenden. De energiecoöperatie heeft dan een andere rol en belang als onderdeel van het eigenaarschap van een park. Omwonenden kunnen er wel voor kiezen om het beheer bij een bredere energiecoöperatie of haar Algemene Leden Vergadering onder te brengen.

In de omgevingsovereenkomst zijn de statuten van de beheerorganisaties meegenomen. Hierin zal in ieder geval op hoofdlijnen zijn aangegeven hoe het bedrag uit het omgevingsfonds kan worden besteed. Dat kan zijn aan een collectieve besteding zoals meer en gevarieerder groen, picknickbankjes, gezamenlijke inkoop dubbelglas of aan een uitkering per huishouden. Bij een uitkeringen per huishouden kan men ook nog nadenken over een verdere fasering van impact waarbij omwonenden die dicht bij wonen een hoger bedrag ontvangen dan omwonenden die verder weg wonen. Wij adviseren dit in ieder geval bij windparken. Daarnaast is het niet de bedoeling dat substitutie van middelen door de gemeente plaatsvindt als vanuit het omgevingsfonds een maatschappelijk initiatief wordt ingezet.

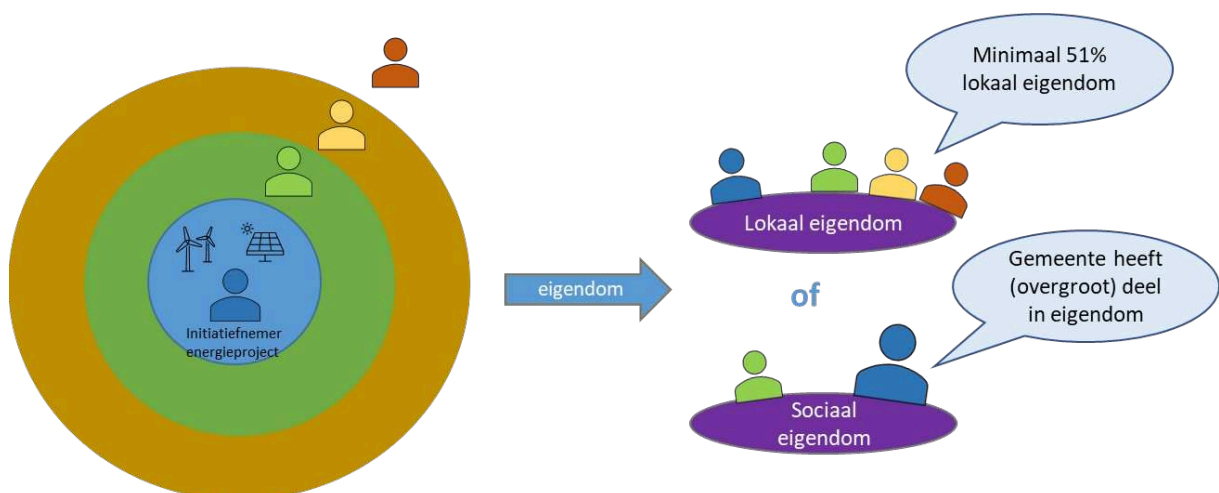
Wordt besloten de uitkering per huishouden te doen dan is dit mogelijk van invloed op de hoogte van een eventuele planschade uitkering (zie verder Hoofdstuk Juridische kaders). Voor besteding aan maatschappelijk doelen is dit niet het geval.

SPELREGEL 3: ZORG VOOR MINIMAAL 51% LOKAAL EIGENDOM

Gemeente Groningen stimuleert lokaal eigendom als middel om lokaal zeggenschap te creëren zodat de directe omgeving mee kan praten over hoe het project wordt gerealiseerd, en iedereen in de gemeente de mogelijkheid heeft om in redelijkheid mee te profiteren van de voordelen van hernieuwbare energie.

De initiatiefnemer zorgt voor minimaal 51% **lokaal eigendom**. Hierbij kunnen verschillende partijen zoals bijvoorbeeld inwoners, coöperaties, bedrijven en/of de gemeente geheel of deels eigenaar zijn van het zonne- of windpark. Wanneer de gemeente initiatiefnemer is en het overgrote deel van het zonne- of windpark in eigendom heeft dan noemen we dat **sociaal eigendom**. Dit omdat de gemeentelijke opbrengsten (netto rendement) die uit het park komen in een speciaal hiervoor opgericht fonds worden gestort. Dit Fonds Energie Transitie (FET) wordt gebruikt voor de bevordering van de energietransitie in de gehele gemeente Groningen. Het sociaal eigendom is een vorm van lokaal eigendom.

Er zijn veel verschillende mogelijkheden voor het **organisatievorm van lokaal eigendom** waarbij een coöperatie of een besloten vennootschap de meest geschikte lijken.



De invulling van lokaal eigendom en sociaal eigendom zoals hieronder beschreven verklaren we hierbij ook van toepassing op windparken.

LOKAAL EIGENDOM

Lokaal eigendom betekent dus dat inwoners, ondernemers en/of overheid samen, deels, of helemaal eigenaar zijn van windturbines of zonnepanelen. En dat zij kunnen meebeslissen over het project en over een deel of over alle opbrengsten. Door deze zeggenschap van de lokale omgeving kan er binnen het project een eerlijke verdeling van lusten en lasten worden afgesproken. Lokaal eigendom betekent ook investeren en financiële risico's lopen.

Lokaal is de gehele gemeente Groningen. Inwoners, lokale bedrijven, stichtingen en verenigingen (bijvoorbeeld VvE's) kunnen meedoen.

Voor de kleine lokale zonneparken hebben we, om het schaal bij schaal principe te borgen, aangegeven dat deelname aan lokaal eigendom voor maximaal het eigen energieverbruik hieraan gekoppeld is. Hiervoor hanteren we voor inwoners en kleinverbruikers een aandeel ter grootte van 5000 Wp, en voor verenigingen, coöperaties e.d. een aandeel van 5000 Wp per lid. Voor grootverbruikers geldt dat het aandeel gekoppeld is aan het daadwerkelijke energieverbruik en het daarvoor benodigde vermogen. Het energieverbruik betreft dan het elektriciteitsverbruik (kWh) en het gasverbruik (aardgasequivalent). Een groter aandeel is mogelijk maar telt dan niet mee in de optelsom tot 51% lokaal eigendom.

Voor het enige nog te realiseren windpark Roodehaan hebben we inmiddels afspraken gemaakt zodat een minimum van 51% lokaal eigendom is geborgd.

Initiatiefnemer reserveert voor een deel van zijn project ter grootte van 5000 Wp per adres of huishouden in de groep van de direct omwonenden. Dit deel blijft beschikbaar tot aan de oplevering van het project. Als niet alle omwonenden hier gebruik van willen maken dan valt dit deel vrij om eerst betrokkenen en dan belangstellenden mee te laten doen. Dit kan ook de gemeente zijn.

Indien initiatiefnemer niet kan voldoen aan de voorwaarde van 51% lokaal eigendom vooraf aan de vergunningaanvraag dient initiatiefnemer in gesprek te gaan met de gemeente om te verkennen wat wel mogelijk is (maatwerkoplossing).

SOCIAAL EIGENDOM

Het aandeel van de gemeente Groningen in een zonne- of windpark noemen we sociaal eigendom. De gemeente zal de opbrengsten van een park namelijk gebruiken ter bevordering van de energietransitie en bestrijding van energiearmoede binnen de gehele gemeente. Dit doen wij door de opbrengsten te storten in het Fonds Energietransitie (FET). Sociaal eigendom is een vorm van lokaal eigendom.

Voor de grote zonneparken (groter dan 10ha) hebben we in ons Beleidskader zonneparken aangegeven dat deze door de gemeente zelf ontwikkeld worden. Daarnaast bieden we tot 2025 ruimte aan vijf kleinere parken waarbij lokale initiatieven aan zet zijn. Afhankelijk van de situatie kan hier ook de gemeente een lokaal eigendomsaandeel hebben. Ook van dit deel zullen dan de opbrengsten in het FET worden gestort.

Op dit moment hebben we alleen toestemming van de provincie Groningen voor een windpark in het gebied Roodehaan. De gemeente is hier initiatiefnemer en is in gesprek met een lokale energiecoöperatie.

ORGANISATIE LOKAAL EIGENDOM

De lokale omgeving kan op verschillende manieren financieel participeren in een hernieuwbaar energieproject (zie kader).

De omgeving kan bijvoorbeeld door een gezamenlijke investering zonnepanelen of windturbines aanschaffen en (laten) installeren. In dat geval is de omgeving die de zonnepanelen of windturbines heeft gekocht ook de direct eigenaar.

Daarnaast kan er ook worden gekozen om een rechtspersoon zoals een vereniging, coöperatie of besloten vennootschap op te richten die het eigendom verwerft. Vervolgens kan de lokale omgeving participeren in die rechtspersoon. Ook kan de lokale omgeving met een initiatief een samenwerkingsverband met een al bestaande (belangen)organisatie aangaan. Die organisatie kan de lokale omgeving ondersteunen bij de financiële participatie.

Naast aandelen kan een rechtspersoon ook certificaten uitgeven. Certificaten geven wel winstrecht, maar geen stemrecht. In het kader van zeggenschap heeft dit daarom niet de voorkeur.

De stichting

Een stichting is een rechtspersoon zonder leden. Een stichting wordt opgericht om een gemeenschappelijk doel na te streven. Het is de stichting niet verboden om winst te maken, maar de stichting mag die winst niet uitkeren aan de oprichters of anderen, tenzij de uitkering aan die anderen een ideëel of sociaal doel heeft. Het oprichten van een stichting ligt in deze context niet voor de hand omdat de stichting geen leden of aandeelhouders kent, maar alleen een bestuur en mogelijk ook een raad van toezicht. De stichting biedt zodoende niet de meest geschikte structuur om omwonenden te laten meedenken en meebeslissen over het energieproject.

De vereniging

Een vereniging is een rechtspersoon met leden. Ook het oprichten van een vereniging ligt minder voor de hand omdat een vereniging geen winst onder haar leden kan verdelen. Een verenigingslid heeft dus wel stemrecht, maar geen mogelijkheid om mee te delen in de winst.

De coöperatie

De coöperatie is een bijzonder type vereniging waarin minimaal twee personen samenwerken. De coöperatie mag, anders dan de vereniging, wél winst onder haar leden verdelen. In de statuten van de coöperatie kan worden bepaald of, en aan wie, een lid zijn lidmaatschap kan overdragen. Op die manier kan de kring van mogelijke leden worden afgebakend. Elk lid van de coöperatie heeft in principe één stem in de algemene ledenvergadering. Dat is een verschil met de besloten vennootschap (zie hierna), waar geldt dat hoe meer aandelen een aandeelhouder heeft, hoe meer stemrechten diegene kan uitoefenen.

De besloten vennootschap (bv)

De besloten vennootschap (bv) is een rechtspersoon die alleen of samen met anderen kan worden opgericht. De winst van de bv wordt verdeeld over de aandeelhouders (dividend). De bv heeft de volgende kenmerken: De aandeelhouders hebben in principe naar rato van hun aandelen stemrecht in de aandeelhoudersvergadering. De winst kan niet zomaar aan de leden worden uitgekeerd. Het bestuur moet namelijk eerst toetsen of de dividenduitkering geen schuldeisers benadeelt. Aandelen moeten altijd worden overgedragen bij notariële akte. Statutair kan geregeld worden wie nieuwe aandeelhouders kunnen zijn en aan wie aandelen als eerste aan moeten worden aangeboden bij verkoop. Zo kan de kring van aandeelhouders beperkt blijven.

Hieronder geven we de belangrijkste juridische kaders die van toepassing kunnen zijn op een zonne- of windpark. Dit hoofdstuk is ook bedoeld om inzicht te geven waar inwoners, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders gebruik kunnen maken van de juridische procedures voor het geven van zienswijzen of maken van bezwaren.

Omgevingswet en participatie

Naar verwachting zal per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treden. Dit vormt dan het wettelijke kader waaraan vergunningen zoals die voor zonne- en windparken kunnen worden getoetst.

De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. In de wet worden categorieën aangewezen waar moet worden aangegeven hoe burgers, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden betrokken zijn bij de besluitvorming over een project of activiteit. Deze categorieën richten zich op diverse instrumenten uit de omgevingswet zoals de omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening en projectbesluiten. De raad kan bij buitenplanse omgevingsactiviteiten aangeven of voor bepaalde activiteiten het Bindend Adviesrecht en/of Verplichte Participatie gaat gelden. Dit betekent dat bij een vergunningaanvraag de raad wordt geraadpleegd en dat de gemeente als bevoegd gezag beoordeelt of aan de aanvraagvereiste van verplichte participatie is voldaan. Alleen als er geen participatie is uitgevoerd kan het bevoegd gezag de aanvraag buiten behandeling laten. De initiatiefnemer krijgt dan de gelegenheid om het gebrek te herstellen.

Belanghebbende

Belanghebbenden zijn inwoners, bedrijven of maatschappelijke organisaties die bij de bestuursrechter op kunnen komen tegen een besluit over zonne- en windparken. Degene die rechtstreeks feitelijke gevolgen van het besluit ondervindt is in beginsel belanghebbende tenzij er geen gevolgen van enige betekenis zijn. Omwonenden en mogelijk ook betrokkenen zoals in dit participatiekader kunnen dus ook belanghebbende zijn. Wij hebben de definitie voor omwonenden bij zonne- en windparken zo gekozen dat deze samenvalt met de groep belanghebbenden zoals op dit moment blijkt uit jurisprudentie.

n.b. Als onderdeel van een transparante participatie dient initiatiefnemer alle belanghebbenden actief te informeren over de juridische mogelijkheden.

Omgevingsplan

Uit het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) blijkt of een windturbine, windpark of zonnepark op een bepaalde locatie is toegelaten. Veelal zijn diverse gebruiksregels in het omgevingsplan opgenomen.

Omgevingsvergunning

Voor het bouwen en voor het in gebruik nemen van windturbines en zonneparken is nagenoeg altijd een omgevingsvergunning nodig. Afhankelijk van de gekozen vergunningprocedure te weten regulier of uitgebreid, is bezwaar en beroep of zienswijzen en beroep mogelijk.

Meestal zal het toelaten van zonnepanelen via het omgevingsplan of buitenplanse omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit gaan. Dit is een omgevingsvergunning om af te wijken van het omgevingsplan. Ook hiervoor geldt dat bezwaar en beroep openstaat.

n.b. zowel de vergunningen voor windturbines/parken als voor zonneparken zijn tijdelijke vergunningen.

Milieueffectrapportage (MER)

Bij het toelaten van een windpark met 3 of meer windturbines in een omgevingsplan of bij een projectbesluit moet er een Milieueffect Rapport gemaakt worden. Dit geldt bij het toelaten van de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windpark. Ook moet de gemeente bij het omgevingsplan (en mogelijk bij het projectbesluit) een plan-milieueffectrapport maken als er een passende beoordeling in het kader van natuurbescherming nodig is. Dit is het geval als niet uitgesloten is dat de activiteit een significant negatief effect heeft op een Natura 2000-gebied.

Bij het toelaten van een zonnepark in het omgevingsplan hoeft de gemeente meestal geen milieueffectrapport (MER) te maken. Een zonnepark is vaak niet mer-(beoordelings-)plichtig. Dit blijkt uit een uitspraak van de Raad van State. Wel zal de gemeente bij het omgevingsplan een plan-milieueffectrapport moeten maken als er een passende beoordeling in het kader van natuurbescherming nodig is. Dit is het geval als niet uitgesloten is dat de activiteit een negatief effect heeft op een Natura-2000-gebied.

Op het MER rapport kunnen belanghebbenden zienswijzen inbrengen.

Planschade/nadeelcompensatie in relatie tot omgevingsfonds

Planschade of nadeelcompensatie (nadeelcompensatie is de term zoals in de Omgevingswet zal worden gebruikt) is schade die rechtmatig door de overheid wordt veroorzaakt. Bijvoorbeeld dat een huis of stuk grond minder waard wordt door een projectbesluit, wijziging omgevingsplan of omgevingsvergunning.

Hierbij geldt dat de schade niet te voorzien was (er nog geen vergunnings is verleend) op het moment dat het huis of de grond werd gekocht en er niet op een andere manier schadevergoeding/compensatie is gekregen.

Daarnaast geldt bij de bepaling van de hoogte van de nadeelcompensatie het normaal maatschappelijke risico. In de Omgevingswet is hiervoor een vast percentage van 4% opgenomen. Dit betekent dat de eerste 4% van de nadeelcompensatie (bijvoorbeeld waardervermindering van een woning) voor de eigenaar zelf is.

Het recht op nadeelcompensatie is wettelijke geregeld. Dus nadeelcompensatie aanvragen kan altijd. Echter op dit moment is er alleen heldere jurisprudentie dat wanneer een omgevingsfonds zich richt

op maatschappelijke doelen of werken, dit niet wordt gezien als een andere manier van compensatie.

PROVINCIALE BELEIDSKADERS VOOR ZONNE- EN WINDPARKEN

In het vastgestelde koersdocument dat richting geeft aan de Omgevingsvisie van de provincie wordt aangegeven dat voor grote zonneparken het “nee tenzij” regime geldt en voor kleine zonneparken het “ja mits” principe. Voor de windmolens tot 15 m hoog blijft ruimte maar hogere windturbines worden alleen toegestaan in de reeds aangewezen concentratiegebieden.

In de provinciale omgevingsverordening worden nadere regels gesteld voor de plaatsing van windmolens, windturbines en zonneparken.

We hebben in diverse zonneprojecten ervaring opgedaan met participatie en het belang hiervan. Met deze ervaringen hebben we een handreiking opgesteld die kan helpen de participatie in het voorproces vorm te geven. We onderscheiden hierbij zes rondes of fases die naar situatie en wens nader kunnen worden ingevuld. Naast onderstaand proces is het belangrijk om een continu communicatieproces via de projectwebsite en nieuwsbrieven vorm te geven.

Ronde 1: inventariseren en kennismaken

In deze ronde staat inventariseren en kennismaken centraal. De initiatiefnemer kan in deze ronde de verschillende belangen en groepen in beeld brengen. Wij adviseren daarna een nadere kennismaking op een meer persoonlijke benadering om echt kennis te maken en het gesprek aan te gaan met omwonenden. De betrokkenen kunnen op een wat algemenere manier geïnformeerd worden. De ronde is ook bedoeld om omwonenden en betrokkenen te informeren over het globale plan.

Ronde 2: informeren en luisteren

Ronde 2 is een verdieping van ronde 1. Met een informatieavond kan het plan worden geschetst en wordt aangegeven waar en op welke wijze omwonenden en betrokkenen hun bijdrage kunnen leveren (presentatie concept participatieplan). Het is verstandig om belangenorganisaties of omwonenden te betrekken bij het opstellen en vormgeven van deze avond. Luisteren maakt een belangrijk deel uit van deze ronde; wat leeft er bij de omwonenden en betrokkenen, wat zijn hun belangen en wat hun bezwaren en wensen, waar zien zij kansen etc..

Ronde 3: Samen kennis verrijken

In ronde 3 kunnen, mede afhankelijk van de vragen en kennis van omwonenden en betrokkenen, een aantal kennissessies worden georganiseerd. Dit ook ter voorbereiding van Ronde 4. Kennis van bijvoorbeeld financiële participatie, landschappelijke inpassing, ruimtelijke processen, rol in omgevingsfonds etc. Hiervoor kunnen omwonenden en betrokkenen zich opgeven. Door gezamenlijk dit traject te doorlopen komt iedereen op voldoende kennisniveau om in de volgende ronde mee te kunnen doen. Er dient voldoende ruimte te zijn voor inwoners om ook hun ideeën over deze verschillende onderwerpen kwijt te kunnen. Naast het luisteren in deze ronde wordt het gesprek op gang gebracht.

Ronde 4 Samen werken binnen aangegeven kaders

In ronde 4 worden gezamenlijk de eerste schetsen gemaakt op basis van concepttekeningen. Initiatiefnemer geeft duidelijk aan waarbinnen de ruimte is om mee te denken/doen. Daarnaast wordt de omgevingsovereenkomst en de organisatie rondom het omgevingsfonds verder uitgewerkt. In deze ronde wordt het gesprek gevoerd waarbij naast de kaders ook de verschillende rollen van belang zijn. Zo kan een omwonenden ook mede eigenaar van het park zijn via bijvoorbeeld een energiecoöperatie of in de plaatselijke dorpsbelangen. Het is daarom noodzakelijk om de verschillende petten bespreekbaar en zichtbaar te maken.

Ronde 5 bespreken concepten

In deze ronde worden een of meerdere informatieavonden gehouden om de concepten en opgehaalde informatie uit de vorige rondes te bespreken (het net ophalen), Er dient een werkvorm gekozen te worden waarbij zoveel mogelijk omwonenden en betrokkenen worden gehoord. Daarnaast wordt gezamenlijk de evaluatie van de participatie tot nu toe opgesteld/besproken.

Ronde 6 indienen plannen bij gemeente

De plannen worden ingediend bij de gemeente. Inwoners kunnen op basis van de vergunningaanvraag nog zienswijzen of bezwaren maken.